

Lausuntopyyntö / Yliopistojen rahoitusmalli

1. Lausunnonantaja ja lausunnonantajan yhteyshenkilön tiedot:

Vastaajien määrä: 1

Yritys / Organisaatio	Sukunimi	Etinimi	Sähköposti
Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry	Kuosmanen	Piia	piia.kuosmanen@syl.fi

2. Pidätkö ehdotettua opiskelijapalautteen rahoitustekijän lisäämistä osaksi rahoitusperusteita ja sille ehdotettavaa painoarvoa tarkoituksenmukaisena? Pidätkö rahoituksen laskennan perustaksi valittuja kysymyksiä tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

- Tutkimustiedon mukaan opiskelijat arvioivat koulutuksen laatua sen mukaan, millaista tukea he ovat saaneet opintojen aikana ja millainen kokonaiskokemus yliopisto-opiskelu on ollut. Tästä näkökulmasta on erinomaista, että käytämme opiskelijoiden näkemystä myös yhtenä rahanjakoon vaikuttavana laadullisena tekijänä.

SYL on osallistunut aktiivisesti valtakunnallisen palautejärjestelmän ja sen rahoitusmallikytöksen kehittämiseen työn alusta alkaen. SYL onkin iloissaan siitä, että nyt viimein olemme siinä tilanteessa, että meillä on valtakunnallinen systeemi, joka nostetaan rahoitusmallikriteeriksi. Kriteerin ohjausvaikutus vaikuttaa erinomaiselta, sillä se kannustaa yliopistoja panostamaan etenkin opetuksen järjestämiseen sekä vuorovaikutteisuuteen opiskelijan ja yliopiston välillä.

SYL katsoo, että opiskelijapalautteen rahoitusmallikriteerin painoarvon on oltava sellainen, että sillä on sinänsä tärkeän signaalivaikutuksen lisäksi todellista ohjausvaikutusta. Nyt linjatulla kolmen prosenttiyksikön painoarvolla kriteeri tukee 55 op suorittaneiden rahoitusmallikriteerin enemmän tehokkuutta painottavaa ohjausvaikutusta. Jatkossa on kuitenkin hyvä pohtia sitä mahdollisuutta, että opiskelijapalautteen painoarvoa mallissa nostettaisiin, jotta tehokkuuden ja laadun kriteerit olisivat mallissa paremmassa keskinäisessä tasapainossa. Näin voitaisiin paremmin varmistua siitä, että opintojen sujuvuuteen pyrkivä kehittäminen tapahtuu nimenomaan suuntaamalla panoksia opetukseen ja opetusjärjestelyihin eikä tinkimällä osaamisvaatimuksista.

Opiskelijapalautteen riittävä rahoitusmallipainoarvo kiinnittää valtakunnallista huomiota koko järjestelmän tasolla sellaisiin asioihin, jotka on tarpeen nostaa keskiöön keskustelussa yliopistojen kehittämisessä. Alustavien tulosten perusteella suomalaisten yliopistojen opetuksessa onkin syytä panostaa edelleen vuorovaikutuksen kehittämiseen opetushenkilökunnan ja opiskelijoiden välillä, sillä tällä on voimakas korrelaatio sen kanssa miten laadukkaaksi opiskelija kokee yliopistonsa opetuksen. Rahoituksen laskennan perusteeksi valitut kysymysteemat ja itse kysymykset ovat SYL:n mielestä kannatettavia. SYL pitää tärkeänä, että kysymykset edustavat laajasti opiskelijan kokonaiskokemusta, eikä koulutuksen laadunarviointia nähdä kapeasti pelkästään itse opetukseen liittyvänä. Kysymykset nostavat esille myös opiskelijan oman panoksen merkitystä koulutuksen laadun kokemuksessa (esimerkiksi kysymys "Olen tyytyväinen omaan opiskeluuni."), Lisäksi SYL kiittää siitä, että rahoitusmallikäyttöön tulee myös kysymys siitä miten opiskelija on kokenut osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet omassa oppiaineessaan. Valitut kysymykset ovat SYL:n mielestä omiaan ohjaamaan kehittämään yliopisto-opetusta opiskelijakeskeisempään suuntaan.

Sekä rahoitusmallikäyttöön päätettävien että muidenkin kysymysten osalta SYL teroittaa, että itse palautteen data ei vielä johda yhtään mihinkään. Yliopistot saavat Kandipalautteen myötä paljon tietoa, jota hyödyntää koulutuksen kehittämisessä. SYL pitääkin erityisen tärkeänä, että yliopistoissa keskustellaan laajasti ja osallistavasti siitä minkälaisiin toimenpiteisiin saatu informaatio antaa aihetta, ja miten se suhteutuu yliopiston

itse keräämään muuhun palautetietoon ja mahdollisesti myös valtakunnallisesti alakohtaisesti saatavaan dataan.

3. Pidätkö ehdotettua opiskelijapalautteen perusteella määräytyvän rahoituksen laskentamekanismia tarkoituksenmukaisena?

Vastaajien määrä: 1

- Rahoituksen laskentamekanismi, joka perustuu siihen että jokainen vastaus on merkitsevä, on tässä vaiheessa SYL:n mielestä kannatettava, sillä tämä kannustaa yliopistoja edelleen panostamaan vastausten saamiseen. Ehdotettu laskentamekanismi on myös uuden rahoituskriteerin ollessa kyseessä riittävän ymmärrettävä ja läpinäkyvä.

Itse laskentamekanismin yksityiskohtia on kuitenkin edelleen syytä arvioida, sillä asiaan vaikuttaa myös kyselyn mahdollinen muuttuminen jatkuvasti auki olevaksi, nykyisen kampanjamuotoisen tiedonkeruun sijasta. Nykytilanteessa, jossa kyselyn tunnettuuden eteen on myös syytä tehdä työtä, on laskentamekanismillakin hyvä kannustaa yliopistoja ottamaan yhteyttä opiskelijoihin laajasti vastausten saamiseksi. Tällä on todennäköisesti hyviä vaikutuksia myös siihen miten opiskelijapalautetta muutoinkin huomioidaan ja kerätään, ja miten vuorovaikutussuhdetta opiskelijoiden ja henkilökunnan välillä voidaan parantaa.

4. Pidätkö ehdotettuja koulutusosion rahoitustekijöiden painoarvojen muutoksia tarkoituksenmukaisina?

Vastaajien määrä: 1

- Päätettäessä nykyisessä rahoitusmallissa olevista rahoitusperusteista suunnitelma oli, että 55 op suorittaneiden kriteerin painoarvoa laskettaisiin vuodesta 2015 eteen päin, kun kandipalaute otettaisiin malliin mukaan. SYL kannatti tätä silloin. Nyt kun ko. kriteerin painoarvo sen sijaan nousee, SYL pitää oikeana, että kandipalautteelle varattava 3 %-yksikön osuus vähennetään kandidaatintutkintoja mittaavasta kriteeristä. Näin siksi, että maisterintutkinto on yliopistojen perustutkinto ja sellaisena kandidaatintutkintoja olennaisempi rahoitusperuste, mutta myös siksi että myös kandipalaute kohdentuu kandidaatintutkintoon, joten voidaan katsoa että kokonaisratkaisu ei vähennä kandidaatintutkinnon merkitystä kokonaisuuden kannalta.

55 opintopistettä suorittaneiden rahoitusmallikriteeri on ollut käytössä ensimmäistä kertaa vasta vuoden 2013 rahoitusta jaettaessa. SYL pitää kriteerin painoarvon lisäämistä tässä vaiheessa hieman ongelmallisena, koska minkäänlaista kriteerin ohjausvaikutuksen arviointia ei ole tehty. SYL pitää tärkeänä, että 55 op suorittaneiden kriteeri ohjaisi erityisesti kehittämään opetuksen ja ohjauksen prosesseja, esimerkiksi opetusjärjestelyjä, opettajien pedagogisen osaamisen kehittämistä tai ohjauksen saatavuutta ja laatua. Ohjausvaikutus saattaa pahimmillaan johtaa myös siihen, että lähes 55 opintopistettä suorittaneille pyritään hoitamaan puuttuvat pisteet myös keinolla millä hyvänsä, mikä johtaa vaatimuksista tinkimiseen.

5. Pidätkö ehdotettua julkaisufoorumin ottamista rahoituksen laskennan perusteeksi, vertaisarvioituille julkaisuille ehdotettua laskentamekanismia ja vuosien 2015-2016 siirtymäkauden käyttöä tarkoituksenmukaisena?

Vastaajien määrä: 1

- SYL kannattaa rahoitusmallin laadullisten elementtien kehittämistä, ja näkee että Julkaisufoorumi on askel oikeaan suuntaan. Verrattuna kaikkien aikaisempien rahoitusmallien tutkimusosioissa käytettyihin rahoitusperusteisiin, julkaisufoorumi kohdentaa rahoitusta selkeästi parhaiten nimenomaan tutkimuksen laadun perusteella. Julkaisufoorumissa toteutuu myös tässä yhteydessä tärkein tutkimuksen vapauteen liittyvä peruseriaate, että tutkimuksen laadun määrittely säilyy tutkijoiden ja yliopistojen keskuudessa.

SYL pitää (siirtymäkaudelle) ehdotettua laskentamekanismia hyvänä, ja tasoluokkien pisteytyksiä oikeasuuntaisina.

SYL pitää siirtymäkautta tarkoituksenmukaisena, jotta yliopistoissa on aikaa valmistautua julkaisufoorumin käyttöönoton vaikutuksiin.

6. Pidätkö siirtymäkauden jälkeistä tutkimuksen laadun vahvempaa korostamista tarkoituksenmukaisena?

Vastaajien määrä: 1

- SYL pitää laadun näkökulman vahvistamista rahoitusmallissa keskeisenä, mutta toisaalta on tärkeää huolehtia siitä, että rahoitusmallin kautta jaettava tutkimusrahoitus, tutkimuksen perusmääräraha, ei jakaannu yliopistojen kesken liian epätasaisesti jotta kaikkien yliopistojen tutkimusedellytykset riittävästi turvataan. Julkaisufoorumista tulee suurin tutkimusrahoituksen peruste, ja toisaalta yliopistojen välillä näyttää olevan eroja julkaisufoorumin ylimpien tasoluokkien julkaisujen tuotannossa, joten olisi syytä välttää liian suuria eroja eri julkaisuluokkien pisteytyksessä tai julkaisujen painokertoimissa. Liian voimakkaat kertoimet ylimmissä tasoluokissa voivat olla alku Englannin kaltaiselle kehitykselle, jossa RAE-arvioinnin liian voimakkaista kertoimista johtuva Matteus-efekti on keskittänyt tutkimuksen joihinkin yliopistoihin, ja toisissa yliopistoissa tutkimus on surkastunut.

7. Pidätkö muiden julkaisutasojen huomioimista rahoitustekijänä ehdotetulla tavalla tarkoituksenmukaisena?

Vastaajien määrä: 1

- SYL pitää muiden julkaisutasojen huomioimista rahoitustekijänä tarkoituksenmukaisena, sillä nämä julkaisut ovat merkittävä osa tieteellisen tutkimuksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Toisaalta näiden julkaisujen pisteytyksen tulee olla selvästi alempi kuin vertaisarvioitujen julkaisujen, ja pisteytykseksi suunniteltu 0,1 on oikeasuuntainen.

8. Pidätkö tutkimusosioon liittyviä muita ehdotuksia tarkoituksenmukaisena?

Vastaajien määrä: 1

- SYL pitää ehdotusta monografiakertoimen säilyttämistä 4:sena tarkoituksenmukaisena.

9. Pidätkö työryhmän muita ehdotuksia tarkoituksenmukaisina?

Vastaajien määrä: 1

- SYL kannattaa rahoitusmallityöryhmän ehdotusta siitä, että Kandipalautteen jatkuvuudesta huolehtiminen on Unifin vastuulla.

SYL kannattaa myös rahoitusmallityöryhmän ehdotusta palautemekanismin avulla kerätyn tiedon avoimesta julkaisemisesta Vipusessa, kuitenkin huomioiden yksilöiden tietosuoja.

SYL pitää erittäin tärkeänä, että OKM saa Kandipalautteen kysymyspatteriston tuottaman datan myös muiden kysymysten osalta kuin rahoitusmallikäyttöön valittujen kysymysten osalta. Tämä mahdollistaa kysymysdatan hyödyntämisen esimerkiksi informaatio-ohjauksessa.

10. Muuta lausuttavaa ehdotuksesta rahoitusmallin tarkistamiseksi

Vastaajien määrä: 1

- SYL ei näe asiassa tällä erää muuta huomautettavaa.

Mahdollisesti herääviin tarkempiin kysymyksiin vastaa:

- koulutusta koskevilta osin (kysymykset 2-4, 9): Suvi Eriksson (041 515 2231, suvi.eriksson@syl.fi)
- tutkimusta koskevilta osin (kysymykset 5-8) Jarmo Kallunki (041 515 2230, jarmo.kallunki@syl.fi)